

OPŁATY i FUNDUSZE

w ochronie środowiska

VERLAG
DASHÖFER

Literatura fachowa
dla firm i instytucji

AKTUALNOŚCI • PORADY PRAWNE • TEMAT NUMERU • FINANSE • PYTANIA I ODPOWIEDZI

Nr 5 maj 2007

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

www.dashofer.pl

Spis treści:

■ Aktualności

Nowe prawo 1

■ Porady prawne

Określanie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków 2

Wyższe opłaty za wydawanie decyzji środowiskowych 5

Wyłączenie z produkcji rolnej i leśnej 6

■ Temat numeru

Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie już obowiązuje 10

■ Finanse

Finansowanie inwestycji z programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy publicznej 12

Finansowanie inwestycji z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – studium wykonalności 15

Opłaty w uzdrowiskach 18

■ Pytania i odpowiedzi 20

§ Aktualności

Nowe prawo

12 maja 2007 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania przetargu publicznego oraz sposobu i warunków przeprowadzania negocjacji cenowej w przypadku sprzedaży lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych (Dz.U. Nr 78, poz. 532).

3 maja 2007 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas stosowania rtęci i jej związków (Dz.U. Nr 69, poz. 455).

3 maja 2007 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczenia wykorzystywania w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym niektórych substancji mogących negatywnie oddziaływać na

środowisko (Dz.U. Nr 69, poz. 457).

Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie upoważnienia zawartego w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, z późn. zm.). Z dniem wejścia w życie tego rozporządzenia traci moc Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczenia wykorzystywania w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym niektórych substancji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 229, poz. 2310).

30 kwietnia 2007 r. weszła w życie Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. Nr 75, poz. 493). O tej ustawie pisaliśmy w poprzednim numerze, ale ze względu na fakt, że temat jest ważny i bardzo aktualny kontynuujemy go na stronie 10. ■

Szanowni Czytelnicy!

Z przyjemnością przekazuję Państwu majowy numer serwisu informacyjno-doradczy „Opłaty i fundusze w ochronie środowiska”.

O najbardziej aktualnych zmianach w prawie związanych z ochroną środowiska przeczytają Państwo, jak zawsze, w dziale Aktualności. W związku z niedawnym wejściem w życie Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, kontynuujemy to zagadnienie, o którym pisaliśmy w poprzednim numerze. Artykuł o tej ustawie omawiamy w Temacie

numeru.

W dziale Porady prawne znajdują Państwo wskazówki naszych ekspertów dotyczących m.in. określania taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę, a także kiedy, gdzie i za ile przyznawane są decyzje środowiskowe oraz na czym polega wyłączenie działki z produkcji rolnej lub leśnej. W dziale Finanse zajmujemy się tematem finansowania inwestycji z programu pomocowego oraz z programu operacyjnego infrastruktura i środowisko.

Wielkimi krokami zbliża się do nas lato, a w związku z tym zapewne planują Państwo różnego rodzaju wyjazdy wypoczynkowe, sanatoryjne czy rekreacyjne.

Zachęcam zatem do zapoznania się z artykułem o opłatach w uzdrowiskach. W artykule poruszamy m.in. kwestię różnicy między opłatą uzdrowiskową a opłatą miejscową.

Dziękuję za nadesłane przez Państwa pytania i sugestie tematów dla serwisu. Nasi eksperci w dalszym ciągu czekają na kolejne nurtujące Państwa pytania.

Z wyrazami szacunku
Wydawnictwo Verlag Dashofer

Aleksandra Morawiec

Aleksandra Morawiec
Redaktor odpowiedzialny
e-mail: morawiec@dashofer.pl
tel. (0-22) 559 36 84

Zmiany w prawie

1 maja 2007 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r., zmieniające

rozporządzenie w sprawie ustanowienia programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy

publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska (Dz.U. Nr 76, poz. 503). ■

Porady prawne

Określanie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków

Od 16 sierpnia 2006 r. obowiązują szczegółowe zasady ustalania przez przedsiębiorstwa stawek i cen za dostawy wody, które określa Rozporządzenie Ministra Budownictwa w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z dnia 28 czerwca 2006 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 127, poz. 886).

Wraz z wejściem w życie powyższego rozporządzenia traci moc Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257).

Kryteria ustalania niezbędnych przychodów

Według rozporządzenia w celu obliczenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na rok obowiązywania taryf przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ustala niezbędne przychody, uwzględniając w szczególności:

- 1) koszty eksploatacji i utrzymania, w tym:
 - a) amortyzację lub odpisy umorzeniowe,
 - b) podatki i opłaty niezależne od przedsiębiorstwa,
 - c) opłaty za korzystanie ze środowiska;
- 2) koszty zakupionej przez siebie wody lub wprowadzania ścieków

do urządzeń kanalizacyjnych, niebędących w jego posiadaniu;

- 3) spłaty rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji lub umorzenia;
- 4) spłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- 5) należności nieregularne;
- 6) marżę zysku.

Koszty te planuje się na podstawie:

- 1) kosztów poniesionych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzana jest taryfa,
- 2) kosztów wynikających z inwestycji modernizacyjno-rozwojowych i ochrony środowiska, ustalonych na podstawie wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzona jest taryfa.

W niezbędnych przychodach oraz taryfowych cenach i stawkach możliwe jest uwzględnianie opłat kosztów inwestycji, powinno to być jednak dokonywane stopniowo i rozłożone w czasie.

Niezbędne przychody ustala się jako sumę składników:

- 1) iloczynu sumy kosztów wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników i średniorocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ustalonego przez strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy, a w przypadku braku za-

warcia takiego układu, wskaźnika ustalonego przez uprawniony organ na podstawie Ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacji

NASI STALI EKSPERCI:

Paulina Grabowska, prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, aplikant radcowski w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Ukończyła Szkołę Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa Brytyjskiego i Europejskiego przy Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka studiów podyplomowych „Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie pracownik dużej kancelarii.

Michał Kuliński, prawnik. Wykształcenie: Uniwersytet Jagielloński – Wydział Prawa i Administracji (1996-1998), Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa i Administracji (1998 – ukończony w 2001 r.), Centrum Prawa Amerykańskiego – Levin College of Law University of Florida przy WPiA UW, Studium Bezpieczeństwa Narodowego przy Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW. Pracuje nad doktoratem w Instytucie Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Warszawskiego. Jest pracownikiem firmy Prawniczej „Smoktunowicz&Falandysz”.

- cyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.), ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, lub średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ustalonego w ustawie budżetowej;
- 2) iloczynu sumy kosztów materiałów, usług transportowych i średniorocznego wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu;
 - 3) pozostałych kosztów eksploatacji i utrzymania według planowanych bądź obowiązujących stawek na rok obowiązywania taryf;
 - 4) planowanych bądź wynikających z zawartej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne umowy kosztów zakupionej wody lub kosztów wprowadzanych ścieków do urządzeń niebędących w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;
 - 5) należności nieregularnych, ustalanych na podstawie odpisów aktualizujących te należności.

Alokacja kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dokonuje alokacji kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług, uwzględniając lokalne uwarunkowania, w szczególności:

- 1) wielkość zróżnicowania kosztów świadczenia usług w poszczególnych taryfowych grupach odbiorców usług, mierzoną kosztami jednostkowymi;
- 2) dostępność danych odnoszących się do poszczególnych rodzajów kosztów;
- 3) strukturę i rodzaj planowanych taryf;
- 4) stabilność stosowanych metod alokacji kosztów;

- 5) wyposażenie w wodomierze i urządzenia pomiarowe;
- 6) możliwość wyodrębniania kosztów dla ich właściwej alokacji.

Dla potrzeb alokacji kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług metody podziału kosztów w szczególności uwzględniają określenie:

- 1) współczynników alokacji kosztów wyliczonych na podstawie udziałów poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług w całkowitej ilości dostarczonej wody lub w całkowitej ilości odebranych ścieków – w odniesieniu do kosztów, których wysokość dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług jest wprost proporcjonalna do wielkości świadczonych usług dla tych grup,
- 2) współczynników alokacji kosztów ustalonych w oparciu o ewidencję księgową kosztów, prowadzoną zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości – w odniesieniu do kosztów, których nie da się podzielić na poszczególne taryfowe grupy odbiorców w oparciu o wielkość świadczonych usług.

✓ WAŻNE!

Metody, o których mowa powyżej, mogą uwzględniać określenie współczynników alokacji kosztów ustalonych w oparciu o analizę kosztów – w odniesieniu do kosztów zależnych od uwarunkowań technicznych świadczenia usług, w szczególności takich jak: wielkość ładunku zanieczyszczeń w przyjmowanych do odprowadzania ściekach, wykorzystanie przepustowości urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wielkość, rodzaj i sposób zagospodarowania powierzchni zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni.

Kryteria różnicowania cen i stawek opłat

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dokonuje wyboru rodzaju i struktury taryfy, uwzględ-

niając lokalne uwarunkowania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Taryfowe ceny i stawki opłat powinny być kalkulowane i różnicowane w taki sposób, żeby zapewnić:

- 1) uzyskanie z wpłat odbiorców usług przychodów na poziomie zapewniającym samofinansowanie się działalności przedsiębiorstwa oraz zysku;
- 2) motywowanie odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków;
- 3) eliminowanie subsydiowania skrośnego;
- 4) łatwość ustalania i sprawdzania należności za świadczenie usług.

Wybór taryfy

Wyboru struktury i rodzaju taryfy dokonuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, uwzględniając:

- 1) **w zależności od przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług:**
 - a) taryfę jednolitą – zawierającą jednolite ceny usług i jednolite stawki opłat dla wszystkich taryfowych grup odbiorców, odrębne dla zaopatrzenia w wodę i dla odprowadzania ścieków,
 - b) taryfę niejedolitą – zawierającą różne dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców ceny za dostarczoną wodę i ceny za odprowadzane ścieki lub różne dla poszczególnych grup taryfowych odbiorców stawki opłat;
- 2) **w zależności od struktury taryfy:**
 - a) taryfę jednoczłonową – zawierającą cenę odniesioną do 1 m³ dostarczonej wody lub 1 m³ odprowadzanych ścieków lub cenę odniesioną do jednostki miary powierzchni zanieczyszczonej o trwałe

nawierzchni, jej rodzaju i sposobu zagospodarowania, z której odprowadzane są ścieki opadowe i roztopowe kanalizacją deszczową, bez stawki opłaty abonamentowej,

3) **w zależności od zróżnicowania cen wody w różnych przedziałach jej zużycia lub ścieków w różnych przedziałach ich wprowadzania:**

a) taryfę sezonową, charakteryzującą się wyższymi cenami wody lub ścieków w sezonie szczytowego zapotrzebowania na usługi wodociągowo-kanalizacyjne i niższymi cenami poza sezonem,

b) taryfę progresywną, stosowaną przy ograniczonych możliwościach ujmowania wody lub oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, w której ceny wody lub ścieków rosną wraz ze wzrostem ich ilości ponad przedział nie mniejszy niż wynika to z przepisów dotyczących przeciętnych norm zużycia wody.

W celu określenia taryfowych cen i stawek opłat, odpowiednio dla zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, dokonuje się:

- 1) podziału odbiorców usług na taryfowe grupy odbiorców usług;
- 2) wyboru rodzaju taryfy;
- 3) alokacji niezbędnych przychodów na taryfowe grupy odbiorców usług;
- 4) podziału niezbędnych przychodów w poszczególnych taryfowych grupach odbiorców usług odpowiednio do założonej struktury cen i rodzaju stawek opłat;
- 5) obliczania taryfowych cen i rodzaju stawek opłat.

✓ PAMIĘTAJ!

Obliczenie taryfowych cen i stawek opłat następuje przez podzielenie odpowiadających im planowanych

rocznych niezbędnych przychodów przez planowaną roczną ilość świadczonych usług.

Planowaną roczną ilość świadczonych usług oblicza się jako sumę zweryfikowanej ilości świadczonych usług w roku obrachunkowym poprzedzającym rok planowanego wprowadzenia taryfy oraz zmiany ilości świadczonych usług, w tym wynikającej w szczególności z planowanej realizacji wieloletniego planu rozwoju i modernizacji.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków

Należności za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków ustala się jako iloczyn taryfowych cen i stawek opłat oraz odpowiadających im ilości świadczonych usług.

Ilość pobranej wody w budynkach wyposażonych w wodomierze główne ustala się zgodnie z ich wskazaniem. W przypadku braku wodomierzy, ilość dostarczonej do budynku wody ustala się zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciętnych norm zużycia wody.

W zależności od wyposażenia budynków w urządzenia pomiarowe i wodomierze do pomiaru ilości wody bezpowrotnie zużytej, ilość odprowadzonych ścieków ustala się na podstawie wskazań urządzenia pomiarowego, a w przypadku jego braku – jako równą ilości wody pobranej lub ilości wody pobranej, pomniejszonej o ilość wody bezpowrotnie zużytej.

Jeżeli taryfa zawiera stawkę opłaty abonamentowej, należności wynikające z jej wysokości regulowane są niezależnie od tego, czy odbiorca usług pobierał wodę lub odprowadzał ścieki w okresie rozliczeniowym. Abonamenty będzie się płaciło niezależnie od tego, czy korzystało

się z wody lub odprowadzało ścieki. Poprzednie przepisy nic nie mówiły na ten temat.

Opłaty za przekroczenie

Przedsiębiorstwa będą mogły (zależy to od nich) pobierać dwojakiego rodzaju opłaty za przekroczenie warunków odprowadzania ścieków przemysłowych oraz za odprowadzenie wód opadowych (deszczówki). Do chwili wprowadzenia rozporządzenia nie mogły żądać pieniędzy za to, że zostało odprowadzonych więcej ścieków niż przewiduje umowa. W praktyce płacą za to wszyscy odbiorcy wody, ponieważ przedsiębiorstwa wodociągowe uwzględniają je w stawkach taryfy. Przedsiębiorstwa będą mogły ponadto ustalać oddzielne taryfy za ścieki opadowe. W tej chwili nie pobiera się za nie opłat.

Jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne świadczy wyłącznie usługę odprowadzania ścieków oraz brak jest urządzenia pomiarowego, ilość ścieków ustala się zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciętnych norm zużycia wody, a w przypadku braku odniesienia w tych normach – jako równą ilości ścieków określonej w umowie.

✓ PAMIĘTAJ!

W rozliczeniach z osobami korzystającymi z lokali w budynku wielolokalowym oraz z właścicielem lub zarządcą tego budynku należności za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki mogą być regulowane na podstawie prognozy ilości usług, które mają być świadczone przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Prognoza ta wynika z umowy i jest ustalana zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciętnych norm zużycia wody lub na podstawie średniego zużycia wody w ubiegłym okresie rozliczeniowym. Odbiorca usług powinien dokonać zapłaty za do-

starczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób.

Michał Kuliński
Aplikant adwokacki

Podstawa prawna:
Rozporządzenie Ministra Budownictwa

w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń a zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z dnia 28 czerwca 2006 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 127, poz. 886).

Porady prawne

Wyższe opłaty za wydawanie decyzji środowiskowych

Zgodnie z Ustawą – Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. („Ustawa POŚ”) postępowanie oceniające wpływ inwestycji na środowisko kończy się wydaniem odrębnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (art. 46 ust. 3 POŚ). Od 1 stycznia 2007 za decyzję środowiskową należy zapłacić 205 zł. Do końca 2006 r. decyzja ta nie podlegała opłacie.

Przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko

Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje się dla przedsięwzięć, o których mowa w art. 51 ust 1 pkt 1-3 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr. 62, poz. 627 z późn. zm.), do których zalicza się:

1. przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymienione w **Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko** (Dz.U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.) (dalej „Rozporządzenie”), dla

których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obligatoryjne lub fakultatywne (art. 51 ust. 1 pkt. 1 i 2);

2. przedsięwzięcia inne niż wymienione w art. 51 ust. 1 pkt 1 i 2, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, jeżeli mogą znacząco oddziaływać na ten obszar (art. 51 ust. 1 pkt 3).

PAMIĘTAJ!

W przypadku przedsięwzięć wymienionych w art. 51 ust. 1 pkt 1 Ustawy – Prawo ochrony środowiska, dla których raport o oddziaływaniu na środowisko sporządza się obligatoryjnie, do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy dołączyć również raport, sporządzony zgodnie z art. 52 Ustawy POŚ. Dla pozostałych przedsięwzięć złożenie niniejszego wniosku stanowi podstawę stwierdzenia przez organ o obowiązku lub o odstąpieniu od obowiązku sporządzenia raportu.

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko poprzedza m.in. budowę każdej sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej, z wyjątkiem przyłączy, oraz rozpoczęcie budowy dróg publicznych. Postępowanie oceniające obejmuje inwestycje wymienione nie tylko w powyższym Rozporządzeniu, ale także drobnych inwestorów lub samodzielne podmioty, które prowadzą budowę we własnym zakresie. W przypadku, gdy budowa odbywa się na obszarach Natura 2000, na

których znajdują się ptaki, rośliny, zwierzęta lub ich siedliska objęte ochroną, takie postępowanie powinno również zostać przeprowadzone.

Kiedy należy uzyskać decyzję?

- 1) Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach należy uzyskać przed decyzjami określonymi w art. 46 ust. 4 pkt. 2-9 Ustawy POŚ, tj m.in.:
 - decyzji o pozwoleniu na budowę obiektu budowlanego, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzji o pozwoleniu na wzniesienie robót budowlanych oraz na rozbiórkę obiektów jądrowych,
 - koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalni, na wydobywanie kopalni ze złóż, na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych,
 - decyzji ustalającej warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych,
 - decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów,
 - decyzji o zmianie lasu na użytki rolne,

- decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady oraz drogi krajowej.
- 2) Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach należy uzyskać również przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonywania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w art. 51 ust. 1 pkt. 1 i 2 oraz powyższym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ile powinniśmy zapłacić?

- Do końca 2006 r. nie było obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji środowiskowej.
- Od 1 stycznia 2007 r. obowiązują następujące stawki:**
- 205 zł – za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
 - 105 zł – za przeniesienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia na rzecz innej osoby,
 - 205 zł – za zmianę decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

zgody na realizację przedsięwzięcia.

Nie ma obowiązku zapłaty opłaty skarbowej od złożenia wniosku i załączników do niego.

Kto wydaje decyzję?

Decyzję środowiskową wydaje:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
- starosta – gdy chodzi o podział i scalanie gruntów,
- wojewoda – dla dróg krajowych oraz niektórych linii: kolejowych, elektroenergetycznych oraz rurociągów, dla obszarów morskich, zamkniętych, dla zmiany lasu (niebędącego własnością Skarbu Państwa) na grunt rolny.

Postępowanie rozpoczyna się dopiero, gdy inwestor złoży wniosek (wyjątkiem jest scalanie lub wymiana gruntu, to postępowanie wszczynają się z urzędu).

Załączniki do wniosku:

- raport (gdy inwestycja objęta jest obowiązkiem jego sporządzenia) lub informacje zawierające wstępne dane o wpływie inwestycji na środowisko (gdy sporządzenie raportu jest fakultatywne), najczęściej urzędy żądają raportu w trzech egzemplarzach,

- poświadczona kopia mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic terenu oraz obszarem, na który będzie oddziaływała ta inwestycja, najczęściej urzędnicy żądają jednego egzemplarza, niektórzy chcą więcej, nie wynika to z przepisów,
- wyciąg z miejscowego planu – gdy decyzję środowiskową wydaje wojewoda,
- dowód zapłaty opłaty skarbowej w wysokości wskazanej powyżej (dołącza się go do wniosku).

WAŻNE!

Decyzja środowiskowa jest ważna przez dwa lata. Jej obowiązywanie będzie można przedłużyć o kolejne dwa, ale tylko, jeśli inwestycja będzie prowadzona etapami i nie zmienia się uwarunkowania.

Paulina Grabowska
Aplikant Radcowski

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr. 62, poz. 627 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.).

Porady prawne

Wyłączenie z produkcji rolnej i leśnej

Ochrona gruntów rolnych pastwisk polega na tym, że Państwo stosuje pewne ograniczenia w stosunku do zmiany przeznaczenia ziemi, która jest w pełni wartościowa rolniczo. Obecnie ze względu na wysokie ceny mieszkań popularne staje się kupowanie działek w celu ich odrolnienia i sprzedaży z dużym zyskiem jako budowlanych.

Na czym polega przekształcenie działki rolnej?

Przekształcenie działki rolnej w budowlaną reguluje Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.) („Ustawa”). Zgodnie z jej brzmieniem osoba, która chce zmienić przeznaczenie nieruchomości, po-

winna ustalić status nieruchomości, w planie zagospodarowania przestrzennego:

- Jeżeli Gmina posiada plan zagospodarowania przestrzennego, a w nim zaznaczone, jaka powierzchnia ziemi umożliwi budowę domu, można nabyć określoną działkę i złożyć wniosek o pozwolenie na budowę.
- Jeżeli gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzen-

nego, może być trudniej. Taka sytuacja ma miejsce najczęściej, ok. 85 proc. gmin w Polsce nie ma aktualnych planów zagospodarowania. W Polsce większość planów utraciła ważność w 2003 r. Obecnie trwają prace nad ich przygotowaniem. Jeżeli więc ktoś posiada działkę rolną, ma okazję na zmianę jej przeznaczenia. Jeśli gmina opracowuje plan zagospodarowania, należy złożyć w gminie podanie o zmianę przeznaczenia gruntu. Podanie takie zwolnione jest z opłaty.

✓ PAMIĘTAJ!

Zakup działki w gminie, która nie ma planu, jest ryzykowne: na jego uchwalenie można bardzo długo czekać. Nie wiadomo też, jakie jest lub będzie w przyszłości przeznaczenie działki, np. może się okazać, że na danym terenie nie będzie można się budować, albo że w sąsiedztwie będzie przebiegać linia wysokiego napięcia.

Odrolnienie i wyłączenie z produkcji rolnej w przypadku braku planu

Aby móc wybudować nieruchomość na ziemi rolnej, należy działkę odrolnić i wyłączyć z produkcji rolnej (nie zawsze).

✓ WAŻNE!

Odrolnienie działki polega na zmianie jej przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania z rolnej na budowlaną i na wyłączeniu gruntu z produkcji rolnej. Zmianą planu zagospodarowania zajmuje się Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Gminy i tam właściciele gruntów rolnych powinni składać podania o zmianę przeznaczenia gruntu.

Procedurę odrolnienia gruntu przeprowadza gmina w trakcie uchwalania nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jedynie wówczas może zdecydować, które z rolniczych terenów mają

się stać budowlanymi. Jeżeli gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego, szanse na odrolnienie są znikome.

Jeśli gmina posiada plan miejscowy, w którym znajduje się zapis, iż grunt ma przeznaczenie rolne z zakazem zabudowy, te szanse są również bardzo małe. Aby zarząd gminy, zmienił taki plan miejscowy dla danego fragmentu gminy, musi nastąpić sytuacja, że zbyt mało jest terenów budowlanych dla dalszego rozwoju gminy lub teren ma niską przydatność produkcyjną.

Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne, w przypadku gdy gmina chce dokonać zmiany:

- 1) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha – wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 2) gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,
- 3) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klasy IV, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha,
- 4) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha,
- 5) pozostałych gruntów leśnych wymaga uzyskania zgody marszałka województwa, wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

O zgodę urząd gminy występuje tylko na etapie pracy nad nowym planem zagospodarowania. Takiej decyzji nie można więc uzyskać, jeżeli gmina nie planuje jego zmiany. Po otrzymaniu decyzji opracowany

jest plan zagospodarowania. Jeżeli decyzja będzie odmowna, działka w planie pozostanie nadal działką rolną. Jeżeli decyzja będzie pozytywna, w planie zagospodarowania działka rolna zostanie zmieniona na budowlaną.

Investorzy, który posiadają ziemię, dla której plan miejscowy ustala jedynie ogólne przeznaczenie gruntu jako rolnego, bez zakazu zabudowy mogą wybudować budynek, pod warunkiem że udowodnią jego rolnicze wykorzystanie – obiekt będzie wchodził w skład gospodarstwa rolnego lub będzie jednym z elementów zabudowy zagrodowej.

Wyłączenie działki z produkcji rolnej

W przypadku gdy grunt jest odrolniony, należy wystąpić o wyłączenie działki z produkcji rolnej. **Do wniosku należy dołączyć m.in.:**

- wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- projekt zagospodarowania działki na aktualnej kopii mapy zasadniczej wraz z wielkością powierzchni do wyłączenia z produkcji rolnej (chodzi o powierzchnię pod budynkiem itp.),
- wypis z rejestru gruntów z odbitką z mapy ewidencyjnej,
- dokument potwierdzający własność działki: akt notarialny lub wypis z księgi wieczystej.

✓ WAŻNE!

Zgoda na wyłączenie działki z produkcji rolnej jest obowiązkowa, jeśli ziemia jest dobrej jakości, czyli należy do klas I, II, III, III a, III b, oraz w przypadku użytków rolnych klas IV, IV a, IV b, V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego (np. torfy).

Jeśli rada gminy podjęła uchwałę o ochronie gruntów klas IV, IVa i IVb pochodzenia mineralnego, zgoda jest również potrzebna przy tych gruntach. Decyzja w sprawie

wyłączenia jest wydawana przez starostwo, a konkretnie przez dyrektora Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami. Wyłączeniu podlegają tylko te części działki, które są faktycznie przeznaczone pod zabudowę domem, garażem, tarasem, itp.

✓ PAMIĘTAJ!

Decyzja o wyłączeniu musi być wydana przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

Opłaty

Osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów, ma obowiązek zapłacić za:

- 1) wyłączenie ich z produkcji **rolnej** oraz uiszczać opłaty roczne,
- 2) w odniesieniu do gruntów **leśnych** – także jednorazowe odszkodowanie w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu. Obowiązek taki powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.

Jeżeli nieruchomość będzie miała powierzchnię do 500 m kw., opłata za wyłączenie nie jest pobierana.

W przypadku większej powierzchni ustala się opłatę według tabel zamieszczonych w Ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych (poniżej), a naliczają je urzędnicy starostwa. Jej wysokość zależy od klasy gruntów oraz powierzchni, jaka ma być wyłączona z produkcji rolnej. W przypadku gdy właściciel, który w okresie 2 lat zrezygnuje w całości lub w części z uzyskanego prawa do wyłączenia gruntów z produkcji rolnej lub leśnej, otrzyma zwrot należności, jaką uiscił, odpowiednio do powierzchni gruntów niewyłączonych z produkcji. W przypadku zbycia gruntów wyłączonych z produkcji, obowiązek uiszczania opłat rocznych przechodzi na nabywcę. Zbywający jest zobowiązany uprzedzić o tym nabywcę.

Odszkodowanie

W przypadku uzyskania zezwolenia na wyłączenie z produkcji gruntów leśnych, może się pojawić także konieczność **zapłaty jednorazowego odszkodowania** w sytuacji, gdy dokonano **przedwczesnego wyrębu drzewostanu**. Odszkodowanie takie ma charakter jednorazowy,

zaś jego wysokość stanowi różnicę między spodziewaną wartością drzewostanu w wieku rębności, określonym w planie urządzania lasu, a wartością w chwili jego wyrębu.

Odszkodowanie za przedwczesny wyręb drzewostanu **nie dotyczy** jednak sytuacji, w której wyłączone z produkcji leśnej na cele budownictwa mieszkaniowego **są grunty o powierzchni:**

1. do 0,05 ha, w przypadku budynku jednorodzinnego,
2. do 0,02 ha, na każdy lokal mieszkalny, w przypadku budynku wielorodzinnego.

Wówczas, podobnie jak w odniesieniu do należności i opłat rocznych, **nie istnieje obowiązek uiszczenia** odszkodowania za przedwczesny wyręb lasu. Przepisy przewidują także

Tabela 1: Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntów rolnych

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi		Łąki i pastwiska trwałe, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi	
Klasa	Równowartość ton ziarna żyta	Klasa	Równowartość ton ziarna żyta
Wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
I	750	Ł i Ps I	750
II	650	Ł i Ps II	620
IIIa	550	Ł i Ps III	500
IIIb	450		
Wytworzone z gleb pochodzenia organicznego			
IVa	350	Ł i Ps IV	300
IVb	250	Ł V	250
V	200	Ps V	200
VI	150	Ł i Ps VI	150

możliwość umorzenia odszkodowania, związaną z inwestycjami o charakterze użyteczności publicznej.

Należność pomniejsza się o wartość gruntu, ustaloną według cen rynkowych stosowanych w danej miejscowości w obrocie gruntami, w dniu faktycznego wyłączenia tego gruntu z produkcji.

Równowartość tony ziarna żyta ustala się w wysokości stosowanej do wymierzania podatku rolnego, ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny.

Należność i opłaty roczne za wyłączenie z produkcji gruntów leśnych w lasach ochronnych są wyższe o 50% od należności i opłat, o których mowa w powyższej tabeli.

WAŻNE!
Należność uiszcza się w terminie do 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

Opłata roczna

Obowiązek uiszczania należności oraz opłat rocznych ciąży **na właścicielu gruntów**. W przypadku ich zbycia, obowiązek płatności przechodzi na nabywcę. W sytuacji, gdy wydana została decyzja o wyłączeniu z produkcji, ale faktyczne wyłączenie nie nastąpiło do czasu zbycia gruntów objętych decyzją, obowiązek uiszczenia należności

Tabela 2. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntu leśnego bez drzewostanu

Typy siedliskowe lasów	Równowartość ceny 1 m ³ drewna w wysokości ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny
Lasy: świeży, wilgotny, łęgowy i górski oraz ols jesionowy i ols górski	2000
Lasy mieszane: świeży, wilgotny i bagienny, wyżynny, górski i ols	1500
Bory mieszane: świeży, wilgotny, bagienny, wyżynny i górski	1150
Bory: świeży, wilgotny, górski	600
Bory: suchy i bagienny	250

oraz opłat rocznych ciąży na nabywcy, który dokonał faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.

PAMIĘTAJ!
Opłatę roczną za dany rok uiszcza się w terminie do dnia 30 czerwca tego roku, przyjmując za podstawę ustalenia równowartość ceny tony ziarna żyta, stosowanej przy wymierzaniu podatku rolnego za pierwsze półrocze w tym roku, a w odniesieniu do gruntów leśnych – cenę 1 m³ drewna, stosowaną przy wymiarze podatku leśnego w danym roku.

Rada gminy może podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów rolnych zaliczonych do klas IV, IVa i IVb, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Wówczas należność z tytułu wyłączenia z produkcji 1 ha tych gruntów wynosi:

Brak obowiązku należności i opłat rocznych

Obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych, a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowego odszkodowania, nie dotyczy wyłączenia gruntów z produkcji rolnej lub leśnej na cele budownictwa mieszkaniowego:

- 1) do 0,05 ha w przypadku budynku jednorodzinnego,
- 2) do 0,02 ha, na każdy lokal mieszkalny, w przypadku budynku wielorodzinnego.

*Paulina Grabowska
Aplikant radcowski*

§ Podstawa prawna:
1. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.).

Tabela 3. Należność z tytułu wyłączenia z produkcji 1 ha gruntów rolnych zaliczonych do klas IV, IVa i IVb, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi		Łąki i pastwiska trwałe, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi	
Klasa	Równowartość ton ziarna żyta	Klasa	Równowartość ton ziarna żyta
Wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
IVa	350	Ł i Ps IV	300
IVb	250		

 Temat numeru

Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie już obowiązuje

Nowe Przepisy, dostosowujące nasze prawo do wymagań UE, są bardziej restrykcyjne. Przedsiębiorcy muszą więc bacznie zwracać uwagę, czy ich działalność nie powoduje zmian w środowisku. Od 30 kwietnia 2007 r. będą ponosić odpowiedzialność nie tylko za katastrofy ekologiczne, ale także za spadek populacji występujących w okolicy gatunków roślin lub zwierząt, o ile stanie się to z ich winy.

Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (zwana dalej USTAWĄ) dokonuje wdrożenia Dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

Podstawowym celem transpozycji Dyrektywy 2004/35/WE jest zapewnienie rzeczywistego wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci”, a także zlikwidowanie barier w konkurencyjności podmiotów gospodarczych, gospodarujących w różnych krajach Wspólnoty, których działalność może się stać źródłem bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem szkody lub szkody w środowisku. Dyrektywa 2004/35/WE stanowi, że jej postanowienia powinny zostać wprowadzone do legislacji krajowej Państw Członkowskich UE nie później niż do dnia 30 kwietnia 2007 r.

Zasada „zanieczyszczający płaci”

Zasada „zanieczyszczający płaci” jest już od dawna jedną z podstawowych zasad polskiej polityki ekologicznej. Została wprowadzona do praktyki zarządzania ochroną śro-

dowiska w Polsce już w latach osiemdziesiątych, kiedy wprowadzono system opłat za korzystanie ze środowiska, a zwerbalizowano ją w 1991 r., wskazując, że jest ona jedną z dziewięciu zasad przyjętych wówczas przez Parlament Polityki Ekologicznej Państwa.

Rozwinięciem i praktycznym uwzględnieniem tej zasady są przepisy Ustawy – Prawo ochrony środowiska, w której wskazuje się, że sprawca szkody w środowisku powinien ponieść koszty naprawy tych szkód, a sprawca zagrożenia powstaniem takiej szkody jest zobowiązany, na własny koszt, podjąć działania prewencyjne.

Pomimo tego, że jak wspomniano zasada „zanieczyszczający płaci” jest od dawna obecna w polskim systemie prawnym, to jednak istnieją istotne różnice między przepisami obowiązującymi w Polsce a przepisami UE. Stąd Dyrektywa 2004/35 wymusza dokonanie odpowiednich zmian w prawie krajowym.

WAŻNE!

USTAWA ma duże znaczenie dla odpowiedzialności przedsiębiorców (i wszystkich innych podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 20 Ustawy – Prawo ochrony środowiska) i kosztów, jakie będą mogły być na nich nałożone. Według USTAWY przedsiębiorcy mogą być pociągnięci do odpowiedzialności nawet, gdy działają zgodnie z przepisami i uzyskanymi decyzjami. Stanie się tak, jeśli funkcjonowanie firmy zagrazi środowisku.

USTAWA wprowadza szereg zmian do już obowiązujących ustaw – USTAWA zmienia:

- Ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska,
- Ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- Ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne oraz Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Wojewoda organem ochrony środowiska

Według USTAWY organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest wojewoda.

Natomiast w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, spowodowanych przez działalność stwarzającą ryzyko zamkniętego użycia GMO oraz uwolnienia GMO do środowiska, w tym wprowadzanie produktów GMO do obrotu, właściwym organem ochrony środowiska jest minister właściwy do spraw środowiska.

Kto może zgłosić szkodę?

Zgłosić szkodę w środowisku będzie mógł każdy, zarówno pojedyncza osoba, jak i organ administracji publicznej czy organizacja ekologiczna. Ponadto organy administracji i organizacje, które poinformowały o szkodzie, będą mogły wystąpić w ewentualnych postępowaniach na prawach strony.

Organ ochrony środowiska po otrzymaniu zgłoszenia ma obowiązek przekazania niezwłocznie kopii Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

**Działalność stwarzająca
ryzyko szkody
w środowisku**

Art. 3 USTAWY stanowi, że **do działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku zalicza się:**

- 1) działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, wymagającą uzyskania zezwolenia;
- 2) z zakresu Prawa ochrony środowiska eksploatację instalacji wymagającą uzyskania:
 - a) pozwolenia zintegrowanego,
 - b) pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza;
- 3) z zakresu Ustawy o odpadach:
 - a) działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wymagającą uzyskania zezwolenia,
 - b) działalność w zakresie zbierania odpadów oraz działalność w zakresie transportu odpadów wymagające uzyskania zezwolenia,
 - c) działalność zwolnioną z obowiązku uzyskania odrębnego zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu odpadów na podstawie art. 31 tej ustawy,
 - d) działalność wymagającą zgłoszenia do rejestru na podstawie Ustawy o odpadach;
- 4) z zakresu Prawa wodnego wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego:
 - a) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
 - b) pobór oraz odprowadzanie wód powierzchniowych lub podziemnych,
 - c) retencjonowanie śródlądowych wód powierzchniowych;
- 5) z zakresu Ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych zamknięte użycie GMO oraz zamierzone uwolnienie GMO do środowiska, w tym wprowadzanie produktów GMO do obrotu;

- 6) międzynarodowy obrót odpadami;
- 7) produkcję, wykorzystanie, przechowywanie, przetwarzanie, składowanie, uwalnianie do środowiska oraz transport:
 - a) substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych,
 - b) środków ochrony roślin,
 - c) produktów biobójczych;
- 8) transport towarów niebezpiecznych (niezależnie od rodzaju transportu, tj. transport drogowy, kolejowy, morski, żeglugę śródlądową).

WAŻNE!

USTAWA nie określa szczegółowo, jakie warunki muszą być spełnione, aby uznać, że wystąpiła szkoda w środowisku. Szczegóły zostaną ustalone w rozporządzeniach wykonawczych do USTAWY.

Z projektu rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny, wynika, że wystąpienie szkody będzie można stwierdzić m.in. w sytuacji, gdy w lokalnej populacji ubędzie 5 proc. chronionego gatunku lub gdy powierzchnia siedlisk zmniejszy się o 5 proc. Jeżeli chodzi o szkody dotyczące wód, kryteriami będą choćby obniżenie klasy jakości wody czy zakaz kąpieli w miejscu do tego przeznaczonym. Szkody w powierzchni ziemi wystąpią zaś m.in. wtedy, gdy się okaże, że zamierają rośliny bądź mikroorganizmy w glebie albo trzeba ograniczać działalność rolniczą lub chów zwierząt.

**Działania zapobiegawcze
i naprawcze**

USTAWA stanowi, że w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest zobowiązany niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze.

Natomiast jeżeli szkoda w środowisku już wystąpi, USTAWA nakłada na podmiot korzystający ze środowiska obowiązek:

- 1) podjęcia działań w celu ograniczenia szkody w środowisku, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla zdrowia ludzi lub dalszemu osłabieniu funkcji elementów przyrodniczych, w tym natychmiastowego skontrolowania, powstrzymaniu, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczeń lub innych szkodliwych czynników;
- 2) podjęcia działań naprawczych.

Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku nie zostało zażegnane, mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub wystąpiła szkoda w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest zobowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt organowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

**Uzgodnienie działań
naprawczych z wojewodą**

Warunki przeprowadzenia działań naprawczych podmiot korzystający ze środowiska musi uzgodnić z wojewodą jako organem ochrony środowiska.

Wniosek o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych musi zawierać informacje na temat:

- 1) obszaru wymagającego podjęcia działań naprawczych;
- 2) funkcji pełnionych przez obszar wymagający działań naprawczych;
- 3) początkowego stanu środowiska na danym terenie;
- 4) aktualnego stanu środowiska na danym terenie;
- 5) planowanego zakresu i sposobu przeprowadzenia działań naprawczych oraz planowanego terminu ich rozpoczęcia i zakończenia.

Uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych następuje w drodze decyzji określającej:

- 1) stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
- 2) zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych;
- 3) termin rozpoczęcia i zakończenia działań naprawczych.

USTAWA stanowi, że jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie podejmie działań zapobiegawczych i naprawczych, organ ochrony środowiska, w drodze decyzji, obligatoryjnie nakłada na niego obowiązek przeprowadzenia tych działań. **W decyzji takiej organ ochrony środowiska określa:**

- 1) zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych, w tym czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko,
- 2) stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko,
- 3) zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych,
- 4) termin wykonania obowiązku.

Koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych

Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ponosi podmiot korzystający ze środowiska.

Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych oznaczają uzasadnione koszty związane z koniecznością zapewnienia właściwego i efektywnego przeprowadzenia tych działań, w tym koszty:

- 1) gromadzenia danych i oceny bezpośredniego zagrożenia szkodą

- w środowisku lub szkody w środowisku;
- 2) opracowania i oceny projektów działań zapobiegawczych lub naprawczych, w tym projektów alternatywnych;
- 3) przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 4) postępowania administracyjnego;
- 5) postępowania sądowego;
- 6) egzekucji;
- 7) nadzoru i monitoringu;
- 8) odszkodowań.

Zwolnienie od ponoszenia kosztów

Podmiot korzystający ze środowiska nie będzie ponosił kosztów przeprowadzania działań zapobiegawczych i naprawczych, jeżeli wykaze, że bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku:

- 1) zostały spowodowane przez inny wskazany podmiot oraz wystąpiły mimo zastosowania przez podmiot korzystający ze środowiska właściwych środków bezpieczeństwa;
- 2) powstały na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej, chyba że nakaz ten wynikał z emisji lub zdarzenia spowodowanego własną działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

Podmiot korzystający ze środowiska, który podjął działania zapobiegawcze lub naprawcze w odniesieniu do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody

w środowisku, **może wystąpić z roszczeniem o zwrot kosztów poczynionych na ten cel:**

- 1) do sprawcy bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku – w przypadku, gdy szkoda została spowodowana przez inny wskazany podmiot;
- 2) do organu administracji publicznej – w przypadku, gdy szkoda powstała na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej.

Sankcje – kara grzywny

✓ PAMIĘTAJ!

USTAWA przewiduje też sankcje za nieprzebranie jej postanowień. Każdy, kto wbrew obowiązkowi nie podejmuje działań zapobiegawczych lub naprawczych, podlega karze grzywny. Również grzywnie podlega każdy, kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza do organu ochrony środowiska i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

Michał Kuliński
Aplikant adwokacki

Podstawa prawna:

1. Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.
2. Ustawa – Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627).

Finanse

Finansowanie inwestycji z programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy publicznej

Program pomocowy w zakresie regionalnej pomocy publicznej na inwestycje w ochronie środowiska został ustanowiony na

mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia programu pomocowego w zakresie

regionalnej pomocy publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 246, poz. 1795). Przedmio-

towe rozporządzenie weszło w życie od dnia 1 stycznia 2007 r. i obowiązuje do dnia 31 grudnia 2013 r.

Kto może się ubiegać o pomoc?

O pomoc mogą się ubiegać mikroprzedsiębiorcy, czyli mali i średni przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 Załącznika I do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, str. 33, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, str. 141, z późn. zm.) oraz pozostali przedsiębiorcy, w tym w sektorze transportu.

Na jakie inwestycje udzielana jest pomoc?

Zgodnie z rozporządzeniem pomoc może być udzielana tylko na realizację **nowej inwestycji**.

Do tych przedsięwzięć należą:

- służące dostosowaniu istniejących instalacji do wymogów najlepszych dostępnych technik, w szczególności na dostosowanie do wymogów ochrony środowiska istniejących instalacji, które podlegają przepisom Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. Nr 122, poz. 1055),
- służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności na dostosowanie do wymogów ochrony środowiska instalacji, urządzeń i warunków prowadzenia działalności podlegających przepisom Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne

(Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 i Nr 267, poz. 2255 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658),

- służące redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, w szczególności na dostosowanie do wymogów ochrony środowiska źródeł spalania paliw o mocy od 50 MW,
- dotyczące gospodarki odpadami, w szczególności na realizację inwestycji i programów związanych z istniejącymi instalacjami, przyczyniających się do rozwiązywania problemów odpadów przemysłowych lub niebezpiecznych zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).

Co należy rozumieć przez nową inwestycję?

Za nową inwestycję uznaje się:

- inwestycję w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związane z tworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa przez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie, lub
- nabycie środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostało zlikwidowane lub zostałyby zlikwidowane, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki nabywane są przez niezależnego inwestora.

✓ WAŻNE!

Za nową inwestycję nie uznaje się inwestycji prowadzącej jedynie do odtworzenia zdolności produkcyjnych oraz nabycia udziałów lub akcji przedsiębiorstwa.

Inwestycje podlegające wspieraniu z programu pomocowego

Zgodnie z zapisami rozporządzenia **wsparcia publicznego podlegają** następujące rodzaje inwestycji:

- zmiany technologii służące eliminowaniu szkodliwych oddziaływań i uciążliwości przez zapobieganie emisjom do środowiska;
- zmiany technologii służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, wodę oraz surowce, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania ciepła odpadowego oraz ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów;
- zmiany technologii ukierunkowane na ograniczenie wielkości emisji niektórych substancji i energii do poziomu określonego w przepisach krajowych i przepisach Unii Europejskiej oraz w dokumentach referencyjnych najlepszych dostępnych technik;
- inwestycje w urządzenia lub instalacje ograniczające emisje do środowiska, których zastosowanie jest niezbędne dla dotrzymania zaostrzających się standardów emisyjnych lub granicznych wielkości emisji charakteryzujących najlepsze dostępne techniki, gdy redukcje emisji osiągalne przez zmiany technologii i działania operacyjne nie są w tym zakresie wystarczające;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa systemów kanalizacji;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji wykorzystywanych w prowadzonej w przedsiębiorstwie działalności w celu

- osiągnięcia wymaganych standardów jakości odprowadzanych ścieków;
- przebudowa lub rozbudowa obiektów spalania paliw i systemów ciepłowniczych;
 - przebudowa urządzeń lub wyposażenie obiektów spalania paliw w urządzeniu, lub instalacje do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych;
 - konwersja obiektów spalania paliw na rozwiązania przyjazne środowisku;
 - inwestycje w produkcję skojarzoną energii elektrycznej i ciepła;
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o charakterze regionalnym lub ponadlokalnym, zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami;
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa urządzeń do odzysku, w szczególności recyklingu, lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych i użytkowych;
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji do przekształcania odpadów w celu ułatwienia ich magazynowania i transportu oraz przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania;
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji do zbierania odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych;
 - rozbudowa lub przebudowa instalacji i urządzeń w celu minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów;
 - rozbudowa lub przebudowa instalacji i urządzeń w celu zapewnienia właściwego ewidencjonowania odpadów.

Formy udzielania pomocy

Pomoc może być udzielana w formie:

- dotacji;
- pożyczek preferencyjnych;
- preferencyjnych kredytów bankowych;

- dopłat do oprocentowania preferencyjnych pożyczek lub preferencyjnych kredytów bankowych;
- częściowych umorzeń pożyczek preferencyjnych lub preferencyjnych kredytów bankowych.

Co należy zrobić, aby otrzymać pomoc z programu pomocowego?

Pomoc może zostać udzielona po spełnieniu następujących warunków:

- złożenie wniosku;
- uzyskanie drogą elektroniczną lub pisemną potwierdzenia od podmiotu udzielającego pomocy, lub innego podmiotu przez niego upoważnionego, że projekt, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku o pomoc, kwalifikuje się do pomocy. Pamiętać należy, że potwierdzenie wysłane jest przez podmiot udzielający pomocy lub inny podmiot przez niego upoważniony w terminie do 30 dni od daty wpływu wniosku o pomoc;
- w umowie stanowiącej podstawę udzielenia pomocy mikroprzedsiębiorca, mały i średni przedsiębiorca zobowiązuje się do zapewnienia użytkowania inwestycji przez okres co najmniej trzech lat, a w przypadku innych przedsiębiorców – przez okres co najmniej pięciu lat, od dnia jej przekazania do użytkowania;
- pokrycie przez przedsiębiorcę ze środków własnych co najmniej 25% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą; przez środki własne należy rozumieć środki, które nie zostały uzyskane przez przedsiębiorcę w ramach udzielonego mu wsparcia ze środków publicznych. W przypadku wsparcia dużego projektu inwestycyjnego, maksymalną wartość pomocy ustala się zgodnie ze wzorem określonym w § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r.

w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej;

- intensywność pomocy udzielanej na realizację inwestycji w danym regionie nie może przekraczać wielkości określonych w § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz.U. Nr 190, poz. 1402).

Program pomocowy ustanowiony omawianym rozporządzeniem zastępuje programy pomocy regionalnej przyjęte:

- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na inwestycje służące dostosowaniu do wymogów najlepszych dostępnych technik (Dz.U. nr 98, poz. 991 oraz z 2005 r. Nr 214, poz. 1791);
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na inwestycje służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem (Dz.U. Nr 98, poz. 992 oraz z 2005 r. Nr 214, poz. 1794);
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na inwestycje służące redukcji emisji ze źródeł spalania paliw (Dz.U. Nr 98, poz. 994 oraz z 2005 r. Nr 214, poz. 1797);
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami (Dz.U. Nr 98, poz. 995 oraz z 2005 r. Nr 214, poz. 1799).

Dorota Nowicka

Specjalista ds. ochrony środowiska

§ Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie ustano-

- wienia programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 246, poz. 1795).
2. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, str. 33, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, str. 141, z późn. zm.).
 3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. Nr 122, poz. 1055).
 4. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 i Nr 267, poz. 2255 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658).
 5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).
 6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz.U. Nr 190, poz. 1402).

Finanse

Finansowanie inwestycji z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – studium wykonalności

Na stronach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego można znaleźć kolejne wytyczne związane z nowym okresem programowania. Niektóre z nich mają kształt ostateczny, większość jest w tej chwili konsultowana. Wśród tych ostatnich można znaleźć materiał, który zawiera wstępne informacje na temat jednego z dokumentów istotnych dla pozyskania środków finansowych, a mianowicie studium wykonalności.

Zgodnie z zapisami ze strony MRR studium wykonalności jest podstawowym elementem dokumentacji projektowej dla projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Studium wykonalności jest wymagany załącznikiem dla projektów realizowanych w trybie indywidualnym, trybie konkursowym oraz trybie systemowym.

W celu wsparcia potencjalnych beneficjentów w procesie przygotowania dokumentacji projektowej dla projektów realizowanych w ramach POIiŚ instytucje pośredniczące/instytucje wdrażające (instytucje pośredniczące II stopnia) przygotowały zakresy studium wykonalności wymaganych dla poszczególnych typów projektów realizowanych w ramach osi priorytetowej/działania, w tym m.in. dla przed-

sięwzięć inwestycyjnych w sektorze wodno-ściekowym, czy też dotyczących gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi.

W tym numerze zajmiemy się studium wykonalności dla przedsięwzięć inwestycyjnych w sektorze wodno-ściekowym.

Zgodnie z tym dokumentem **zakres studium wykonalności dla przedsięwzięć inwestycyjnych w sektorze wodno-ściekowym obejmuje szesnaście podstawowych części:**

1. Wnioskodawcy i promotorzy przedsięwzięcia
2. Przedmiot studium wykonalności
3. Streszczenie i wnioski
4. Otoczenie makroekonomiczne i trendy
5. Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne realizacji przedsięwzięcia
6. Opis istniejącego systemu wodno-ściekowego
7. Analiza popytu
8. Analiza opcji
9. Analiza instytucjonalna przedsięwzięcia
10. Opis przedsięwzięcia
11. Analiza wpływu na środowisko
12. Plan wdrożenia przedsięwzięcia
13. Analiza finansowa
14. Analiza społeczno-ekonomiczna
15. Analiza wrażliwości i ryzyka
16. Plan finansowania przedsięwzięcia

W pierwszych dwóch częściach dokumentu powinny się znaleźć podstawowe, wstępne informacje na temat analizowanego projektu. Zgodnie z poradnikiem „Analiza kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych: Przewodnik (Fundusz Strukturalny-EFRR, Fundusz Spójności i ISPA), opracowanym przez Jednostkę ds. Ewaluacji Dyrekcji Generalnej – Polityka Regionalna Komisji Europejskiej, studium wykonalności to badanie proponowanego projektu, które ma ustalić, czy proponowana inwestycja jest na tyle atrakcyjna, aby uzasadniać dalsze szczegółowe prace przygotowawcze.

Trzecia część stanowi streszczenie studium wykonalności, które powinno być sformułowane w języku nietechnicznym, zrozumiałym dla osób niezajmujących się zawodowo gospodarką wodno-ściekową i zagadnieniami omawianymi w studium i obejmować siedem części szczegółowych, a mianowicie:

- dane dotyczące przedsięwzięcia,
- plan wdrożenia przedsięwzięcia
- wyniki analizy finansowej,
- wyniki analizy społeczno-ekonomicznej,
- wyniki analizy ryzyka i wrażliwości,
- analiza wpływu na środowisko,
- plan finansowania przedsięwzięcia.

✓ WAŻNE!

Prezentując dane dotyczące przedsięwzięcia, należy podać takie informacje, jak tytuł przedsięwzięcia, podstawowe niedobory systemu wodno-ściekowego, cele przedsięwzięcia, opis przedsięwzięcia, w tym zakres rzeczowy, wyniki analizy opcji, zgodność przedsięwzięcia z Programem Operacyjnym oraz polityką Polski i UE w zakresie ochrony środowiska.

Charakterystyka planu wdrożenia przedsięwzięcia (część 3.2.) powinna obejmować: strukturę wdrażania przedsięwzięcia, niezbędne działania instytucjonalne i administracyjne, harmonogram realizacji przedsięwzięcia. W kolejnych częściach (3.3.-3.6.) należy zaprezentować wyniki przeprowadzonych analiz, a w punkcie 3.7. określić strukturę kosztów i strukturę finansowania przedsięwzięcia.

Charakteryzując otoczenie makroekonomiczne i trendy, należy przedstawić trzy podstawowe obszary:

- stan gospodarki kraju,
- system prawny,
- polityka w sektorze ochrony środowiska.

Oddzielnie powinny zostać omówione uwarunkowania społeczno-ekonomiczne realizacji przedsięwzięcia, obejmujące strukturę i skalę działalności gospodarczej regionu, prognozy i strategie rozwojowe dla regionu, plan inwestycji gminnych, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Opis istniejącego systemu wodno-ściekowego powinien obejmować sześć podstawowych części:

- struktura organizacyjna działania systemu wodno-ściekowego,
- parametry ilościowe i jakościowe wody, ścieków oraz osadów ściekowych w istniejącym systemie,
- charakterystyka istniejącego systemu wodno-ściekowego,

- zgodność działania systemu z wymaganiami polskimi i UE,
- opis niedoborów jakościowych i ilościowych w stosunku do stanu pożądanego,
- zakres inwestycji niezbędnych do zniwelowania niedoborów jakościowych i ilościowych systemu, w tym inwestycji odtworzeniowych.

✓ PAMIĘTAJ!

Opisując strukturę organizacyjną działania systemu wodno-ściekowego, należy scharakteryzować strukturę organizacyjną z uwzględnieniem podziału kompetencji, współzależności i struktury własności oraz podać informacje na temat funkcjonujących przedsiębiorstw (krótka historia, forma prawna i struktura własności, istniejąca lub potencjalna konkurencja na rynku oferowanych usług, porównanie cen w przekroju regionalnym i krajowym, obecny udział przedsiębiorstwa w rynku usług wodno-ściekowych, sytuacja finansowa, obejmująca 3 lata wstecz).

Istotna i wymagająca sporej pracy jest część 7. **Analiza popytu.** Należy przedstawić wyniki przeprowadzonych analiz, pozwalających określić bieżący i przyszły popyt zgłaszany przez:

- gospodarstwa domowe,
- przemysł,
- podmioty użyteczności publicznej i sektor usługowy.

W przypadku analiz popytu zgłaszanego przez gospodarstwa domowe, punktem wyjścia jest określenie bieżącego popytu oraz identyfikacja aktualnej liczby odbiorców indywidualnych.

Prognozy jakościowe i ilościowe zapotrzebowania na usługi obejmują:

- sporządzenie prognozy demograficznej z uwzględnieniem ruchów migracyjnych,
- wykonanie analizy zdolności mieszkańców do ponoszenia opłat.

Kolejnym istotnym zadaniem jest przeprowadzenie i opisanie **analizy opcji**. Opis w tej części powinien obejmować przedstawienie:

- zakresu i metodyki analizy,
- charakterystyki rozważanych rozwiązań lokalizacyjnych i technologicznych,
- najlepszych rozwiązań spośród rozważanych opcji.

Charakterystyka rozważanych rozwiązań lokalizacyjnych i technologicznych powinna zawierać identyfikację analizowanych rozwiązań, szacunki kosztów dla rozważanych opcji oraz finansowe i ekonomiczne porównanie rozważanych opcji.

Kolejny, dziewiąty rozdział studium to **analiza instytucjonalna przedsięwzięcia** obejmująca:

- charakterystykę rozważanych opcji w zakresie realizacji inwestycji i eksploatacji majątku,
- analizę SWOT możliwych rozwiązań instytucjonalnych,
- wskazanie najlepszych rozwiązań spośród analizowanych opcji instytucjonalnych.

W punkcie 10. należy zamieścić **opis przedsięwzięcia** i przedstawić:

- zakres rzeczowy,
- opis i charakterystykę wybranej technologii (podstawowe parametry technologiczne, opis podstawowych obiektów i urządzeń),
- lokalizację przedsięwzięcia (opis lokalizacji przedsięwzięcia, w tym odbiornika ścieków, warunków wodno-gruntowych; dostępność terenów pod inwestycje, koszty zakupu oraz rekompensat; zgodność przedsięwzięcia z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego),
- koszty inwestycyjne przedsięwzięcia ze wskazaniem przyjętej metodyki ich szacowania (koszty przygotowawcze; koszty prac budowlano-montażowych; wielkość nakładów na majątek trwały),

- zbiorcze zestawienie zadań budowlanych,
- rozwiązania konstrukcyjne i warunki prowadzenia budowy,
- sposób zagospodarowania produktów ubocznych.

Kolejny punkt spisu treści studium dotyczy kwestii, która stanowiła w poprzednim okresie programowania poważny problem, a mianowicie wpływ projektu na środowisko.

Analiza wpływu na środowisko powinna obejmować:

- opis oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska,
- charakterystykę wymaganego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (stan zaawansowania wymaganych postępowań w sprawie OOS; harmonogram przeprowadzenia niezakończonych postępowań),
- przewidywany monitoring oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Następnie w punkcie 12. trzeba przedstawić **plan wdrożenia przedsięwzięcia**. Opis powinien zawierać:

- strukturę wdrażania przedsięwzięcia, zestawienie niezbędnych działań, w tym instytucjonalnych i administracyjnych, w celu wdrożenia przedsięwzięcia,
- strukturę organizacyjną JRP (Jednostki Realizującej Projekt),
- koszty wdrażania przedsięwzięcia,
- proponowany zakres kontraktów, procedury kontraktowe, harmonogram ogłaszania przetargów i podpisywania kontraktów,
- harmonogram realizacji przedsięwzięcia oraz plan płatności,
- opis struktury organizacyjnej i własnościowej po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia.

Kolejnym punktem studium jest **analiza finansowa**. Prezentując wyniki przeprowadzonej analizy, należy przedstawić:

- przyjęte założenia makroekonomiczne i metodykę analizy,
- prognozę przychodów i kosztów w analizowanym okresie dla wariantu inwestycyjnego i bezinwestycyjnego oraz projekcję sprawozdań finansowych,
- założenia do analizy luki finansowej i analizy efektywności,
- obliczenie poziomu wsparcia środkami pomocowymi oraz NPV i IRR,
- ocenę wyników analizy finansowej, sporządzenie analizy wskaźnikowej.

Prognoza przychodów i kosztów w analizowanym okresie dla wariantu inwestycyjnego i bezinwestycyjnego oraz projekcja sprawozdań finansowych powinna być przedstawiona w następującym układzie:

- projekcja kosztów rodzajowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych,
- prognoza przychodów, w tym strategia cenowa,
- zapotrzebowanie na kapitał obrotowy,
- prognoza sprawozdań finansowych.

Dwa kolejne rozdziały: **analiza społeczno-ekonomiczna** oraz **analiza wrażliwości i ryzyka** stanowią zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej istotny element analizy wykonalności – niestety szczegółowe wymagania odnośnie do sposobu przeprowadzania tych analiz w Polsce nie są obecnie znane szerokiej publiczności. Prace zmierzające w kierunku określenia wymagań w tym zakresie prowadzone są

w ramach programu JASPERS, obecnie trwają uzgodnienia tej metodyki w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Po zakończeniu tego etapu przewidziane jest jeszcze uzgodnienie wytycznych w Komisji Europejskiej.

Spis treści studium zamyka **plan finansowania przedsięwzięcia** – szesnasty i ostatni rozdział, który powinien zawierać opis:

- struktury i źródeł finansowania kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych przedsięwzięcia z podziałem na lata realizacji inwestycji,
- przewidywanych sposobów i oceny realności pozyskania zabezpieczeń dla zwrotnych źródeł finansowania inwestycji.

Przedstawiona wyżej struktura dokumentu jest na obecnym etapie jedynie propozycją Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i propozycja ta będzie poddawana konsultacjom. Warto zatem śledzić prace prowadzone w tym zakresie i ewentualnie włączać się w proces uzgodnień, zgłaszając uwagi i zastrzeżenia.

Na koniec warto dodać, że wbrew pozorom dyskusja dotycząca przedstawionego dokumentu nie dotyczy jedynie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Niektóre z przyjętych rozwiązań będą miały znaczenie również dla projektów realizowanych w ramach innych programów operacyjnych.

Krzysztof Choromański
Biuro Konsultacyjne
KOBİKO Sp. z o.o.

Masz pytanie do naszych ekspertów?
Chcesz uzyskać więcej informacji na wybrany temat?
Napisz do nas!

Finanse

Opłaty w uzdrowiskach

Uzdrowiska spełniają bardzo ważną rolę społeczną, ponieważ służą poprawie zdrowia. Lecznictwo uzdrowiskowe opiera się na wykorzystywaniu warunków naturalnych i nie byłoby możliwe bez szczególnej dbałości i ochrony walorów uzdrowiskowych miejsc charakteryzujących się szczególnymi właściwościami. Ochrona walorów uzdrowiskowych poszczególnych miejscowości czy gmin wiąże się z daleko posuniętymi wymogami w zakresie ochrony środowiska.

Zadania gmin związane z zachowaniem funkcji uzdrowiska

Gmina uzdrowiskowa oraz gmina posiadająca status obszaru ochrony uzdrowiskowej, poza standardowymi zadaniami własnymi gminy przewidzianymi przepisami Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, realizuje zadania własne, związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, w szczególności m.in. w zakresie:

- 1) ochrony warunków naturalnych uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza, natężenia hałasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarki odpadami, emisji pól elektromagnetycznych, o których mowa w odrębnych przepisach;
- 2) gospodarki terenami, z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowiskowego, ochrony źródeł naturalnych surowców leczniczych oraz czynności, których wykonywanie jest zabronione w poszczególnych strefach ochronnych.

✓ WAŻNE!

W związku ze szczególnymi ograniczeniami wynikającymi z konieczności zachowania restrykcyjnych wymogów ochrony środowiska, co wiąże się z mniejszym rozwojem gospodarczym, a tym samym z mniejszymi wpływami do budżetu gminnego, gminy uzdrowiskowe uzyskały prawo do pobierania specjalnych opłat: opłaty uzdrowiskowej i opłaty miejscowej.

Opłata uzdrowiskowa

W celu realizacji zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska gmina uzdrowiskowa ma prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej. Prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej mają tylko gminy, którym nadano status uzdrowisk.

Podstawa prawna opłaty uzdrowiskowej

Za przebywanie na obszarach posiadających status obszaru ochrony uzdrowiskowej może być pobierana opłata miejscowa. Według art. 17 Ustawy o podatkach i opłatach lokalnych opłata uzdrowiskowa jest pobierana od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska za każdy dzień pobytu w takich miejscowościach.

Kiedy opłaty uzdrowiskowej nie pobiera się?

Opłaty uzdrowiskowej nie pobiera się:

- 1) pod warunkiem wzajemności – od członków personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz innych osób zrównanych z nimi

na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych, jeżeli nie są obywatelami polskimi i nie mają miejsca pobytu stałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 2) od osób przebywających w szpitalach;
- 3) od osób niewidomych i ich przewodników;
- 4) od podatników podatku od nieruchomości z tytułu posiadania domów letniskowych położonych w miejscowości, w której pobiera się opłatę miejscową albo uzdrowiskową;
- 5) od zorganizowanych grup dzieci i młodzieży szkolnej.

W 2007 roku stawka opłaty uzdrowiskowej nie może przekroczyć 3,46 zł dziennie.

Zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokość stawek opłaty uzdrowiskowej określa rada gminy w drodze uchwały. Górne granice stawek kwotowych na każdy rok podatkowy, zaokrąglając je w górę do pełnych groszy, ogłasza minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Opłata miejscowa

Opłata miejscowa jest pobierana od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych:

- 1) w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach,
- 2) w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej

– za każdy dzień pobytu w takich miejscowościach.

Rada gminy ustala miejscowości spełniające kryteria, w których pobiera się opłatę miejscową.

Stawka opłaty miejscowej w 2007 r.

W 2007 roku stawka opłaty miejscowej w miejscowościach posiadających status obszaru ochrony uzdrowskiej nie może przekroczyć 2,49 zł dziennie, natomiast stawka opłaty miejscowej w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych nie może przekroczyć 1,74 zł dziennie.

Opłata uzdrowska a opłata miejscowa

✓ WAŻNE!

Od osób, od których pobierana jest opłata uzdrowska, nie pobiera się już opłaty miejscowej.

Od 1 stycznia 2006 r. brzmienie przepisów pozwala przyjąć, iż opłata miejscowa może być w niektórych gminach pobierana zarówno w miejscowościach mających korzystne warunki klimatyczne, krajobrazowe oraz odpowiednią bazę turystyczną, jak i znajdujących się na obszarach mających status obszaru ochrony uzdrowskiej. Należy przyjąć, że w danej miejscowości istnieje możliwość pobierania jednej z tych opłat. Jeżeli zatem miejscowość jest na obszarze ochrony uzdrowskiej, to musi być w niej pobierana tylko jedna opłata – naliczona według wyższych stawek. Warto podkreślić, że opłata ta ma charakter obligatoryjny, a zatem rada gminy nie może odstąpić od jej pobierania.

Dotacje z budżetu

Dodatkowo gmina uzdrowska realizująca zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska otrzymuje dotację z budżetu państwa w wysokości równej wpływowi z tytułu opłaty uzdrowskiej pobranej w uzdrowsku w roku poprzedzającym rok bazowy

(rok poprzedzający rok budżetowy). Szczegółowe warunki przekazywania dotacji gminom uzdrowskim zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie trybu i terminów ustalenia oraz przekazania dotacji z budżetu państwa gminie uzdrowskiej (Dz.U. z 2006 r. Nr 103, poz. 705). Rozporządzenie stanowi, że kwotę dotacji z budżetu państwa dla gminy uzdrowskiej ustala się w wysokości równej wpływowi z tytułu opłaty uzdrowskiej pobranej w uzdrowsku w roku poprzedzającym rok bazowy (rok poprzedzający rok budżetowy), z tym, że na rok 2007 kwotę dotacji ustalono w wysokości równej wpływowi z tytułu opłaty miejscowej pobranej w miejscowości uzdrowskiej w 2005 roku.

Wniosek gminy o dotację

Wpływy z tytułu opłaty uzdrowskiej muszą być wykazywane we wniosku gminy uzdrowskiej o dotację na realizację zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowska.

WNIOSEK O DOTACJĘ Z BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH ZWIĄZANYCH Z ZACHOWANIEM FUNKCJI LECZNICZYCH UZDROWSKA

Pieczęć nagłówkowa organu sporządzającego wniosek		Adresat: Wojewoda	
		Nazwa	
		Kod GUS	
Gmina			
Powiat			
Województwo			
A. Stawka opłaty uzdrowskiej* wg uchwały rady gminy obowiązująca w roku zł	
B. Liczba osobodni, za które pobrano opłatę uzdrowską*		
Wpływy z tytułu opłaty uzdrowskiej* (AxB)	 zł	
..... (rok, m-c, dzień)		
..... (główny księgowy/skarbnik)	 (wójt/burmistrz/prezydent)	
* W 2007 roku gmina wykazuje dane dotyczące opłaty miejscowej pobranej w miejscowości uzdrowskiej w 2005 roku.			

Wniosek o dotację na realizację zadań własnych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska gmina uzdrowskowa składa do właściwego wojewody w terminie do dnia 31 marca roku budżetowego, wykazując roczne wpływy z tytułu opłaty uzdrowskowej według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy (rok poprzedzający rok budżetowy).

We wniosku takim gmina powinna wskazać:

- 1) stawkę opłaty, ustaloną przez radę gminy, obowiązującą w roku poprzedzającym rok bazowy;
- 2) liczbę osobodni, za które po-

brano opłatę;

- 3) wysokość wpływów z tytułu opłaty pobranej w roku poprzedzającym rok bazowy.

Wojewoda sprawdza prawidłowość sporządzonego przez gminę wniosku wyłącznie pod względem rachunkowym oraz formalnym. Wojewoda nie bada merytorycznej zasadności wniosku. W przypadku stwierdzenia we wniosku braków lub błędów rachunkowych, wojewoda wzywa gminę uzdrowskową do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Kwotę dotacji wojewoda przekazuje na rachunek budżetu gminy uzdrowskowej

w terminie do dnia 31 sierpnia roku budżetowego (rok, na który jest uchwalana ustawa budżetowa).

Michał Kuliński
Aplikant adwokacki

§ Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95).
2. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. 1991 r. Nr 9, poz. 31 z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie trybu i terminów ustalenia oraz przekazania dotacji z budżetu państwa gminie uzdrowskowej (Dz.U. z 2006 r. Nr 103, poz. 705).

Pytania i odpowiedzi

Czy zaokrąglanie wyliczenia z ułamka, który stanowi pierwszą część wzoru na wyliczenie opłaty produktowej za odzysk opakowań, do dwóch miejsc po przecinku jest właściwe? Zaokrąglenie takie przy dużej masie opakowań wprowadzanych na rynek powoduje, że różnica w należnej opłacie produktowej za odzysk może wynosić nawet kilkaset złotych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 listopada 2005 r. w sprawie wzoru rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty produktowej (Dz.U. Nr 234, poz. 196) w przypadku obliczania opłaty produktowej zaokrągleniu podlega tylko należna opłata produktowa. Zaokrąglenie to dokonane jest do pełnych złotych. Zgodnie z Ustawą – Ordynacja Podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8,

poz. 60, z późn. zm.) zaokrąglenia do pełnych złotych dokonuje się w ten sposób, że końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 groszy pomija się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej groszy podwyższa się do pełnych złotych. Powyższe rozporządzenie ten sposób zaokrąglenia odnosi do należnej opłaty produktowej, a więc do wyniku przeprowadzonych obliczeń. W związku z tym prawidłowy jest

sposób obliczeń, w którym dopiero wynik przeprowadzanych obliczeń, czyli należna opłata produktowa, jest zaokrąglany do pełnych złotych. Ułamek we wzorze na obliczanie należnej opłaty produktowej w przypadku nieuzyskania wymaganego poziomu odzysku odpadów opakowaniowych nie powinien być zatem zaokrąglany do dwóch miejsc po przecinku.

Opłaty i fundusze w ochronie środowiska

WYDAWCA: Verlag Dashofer Sp. z o.o., ul. Senatorska 12, 00-082 Warszawa
tel.: (+48 22) 559 36 01 ~ 05, 559 36 58, faks: 829-27-00, 829-27-27

Redaktor odpowiedzialny: Aleksandra Morawiec, morawiec@dashofer.pl, www.dashofer.pl

Redakcja i korekta techniczna: Jolanta Stypułkowska

Skład: Dariusz Ziach. Druk: Semafic, Warszawa

Prenumerata: kwartalna 65 zł + 22% VAT, roczna 231,40 zł (10% taniej) + 22% VAT.

Wpłaty kierować na rachunek:

Verlag Dashofer Sp. z o.o. Bank Handlowy S.A., nr 90-10301508-0000000800916003.

Redakcja odpowiada na łamach gazety na wybrane pytania Czytelników przesłane faksem lub pocztą.

© 2006 Dashöfer Holding Ltd & Wydawnictwo Verlag Dashofer. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk w całości lub we fragmentach i rozpowszechnianie bez zgody wydawcy zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.